

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

חמד

משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף ל"ג

קריביה דרב אידי בר אבין שכיב ושבק דיקלא. רב אידי בר אבין אמר אנא קריבנא טפי, וההוא גברא אמר אנא קריבנא טפי. לטוף אודי ליה דאיהו קריב טפי, דאוקמה רב חסדא בידיה.

שכיב - נפטר
שבק - השאיר, הניח
קריבנא טפי - קרוב יותר

הסבר: קרובו של רב אידי בר אבין נפטר והשאיר אחריו דקל, והתעורר ויכוח בין רב אידי בר אבין לבין אדם אחר מי היה קרוב יותר לנפטר ואמור לרשת אותו. לבסוף הודה האיש השני שרב אידי קרוב יותר, ורב חסדא העמיד את הדקל בידי רב אידי

★ | מן ההסטוריה

משפט ריום

משפט ריום היה משפט ראוה שנערך בשנת 1942 בעיר ריום שבצרפת, ביוזמת שלטונות וישי. מטרתו הייתה להוכיח שממשלת צרפת הקודמת הייתה אחראית לתבוסה של צרפת במלחמת העולם השנייה. הנאשם העיקרי היה ליאון בלום, ראש ממשלת צרפת בין 1936-1938, שבשל היותו יהודי שימש מטרה לאנטישמיות מצד ממשל וישי והנאצים. הוא והשרים שלו הואשמו בכך שמדיניותם הכלכלית החלישה את צרפת וגרמה לתבוסתה. המשפט לא התנהל כמתוכנן, הנאשמים הצליחו להדוף את הטענות נגדם וזכו לאהדה מצד מדינות אחרות. בסופו של דבר, ב-21 במאי 1943 הוכרז על ביטול המשפט

ליאון בלום, ראש הממשלה היהודי הראשון של צרפת (Wikipedia)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ישראל ת"א:
כניסת שבת: 19:00	כניסת שבת: 19:15
יציאת שבת: 20:13	יציאת שבת: 20:16
ניו יורק:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:50	כניסת שבת: 20:30
יציאת שבת: 20:55	יציאת שבת: 21:57

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא ל"ג - ל"ט
פרשת מטות-מסעי | כ"ב - כ"ח בתמוז תשפ"ד (28 יולי - 3 לאוגוסט 2024)

דף ל"ג: רב חסדא תלמידו של האמורא רב

רב חסדא היה מתמיד גדול בלימודו וכן צמח להיות גדול הדור. חז"ל מספרים שפעם אחת ראתה בתו של רב חסדא שהוא לומד ללא הפוגה ולא הולך לישון, והיא שאלה אותו: "האיך רוצה לישון קצת?" אולם רב חסדא ענה לה: "אחרי הסתלקותי מהעולם אוכל לישון זמן רב, עכשיו אני רק רוצה ללמוד עוד ועוד".

רב חסדא היה תלמידו של האמורא רב. כל כך אהב רב חסדא את רבו והשתוקק לדברי התורה ששמע מפיו, עד שפעם, אחרי שכבר נפטר רב, הוא הכריז: "כל מי שיאמר לי בשם רב דבר תורה שאינו ידוע לי - אתן לו מתנה"

דף ל"ד: הישיבות בבבלי

רב הקים ישיבה גדולה ומרכזית בעיר סורא בבבלי, וכן היו בבבלי שתי ישיבות מרכזיות שלמדו בהן תלמידים רבים: ישיבת סורא וישיבת נהרדעא שכבר הייתה קיימת לפני כן. בישיבה זו האמורא שמואל שימש כראש הישיבה. רב שימש כראש ישיבת סורא כשלושים שנה ואחריו היה רב הונא לראש הישיבה במשך פארבעים שנה. כשנפטר רב הונא עברו כמעט כל תלמידי הישיבה בסורא אל העיר פומבדיתא, בה היה רב יהודה ראש ישיבה. שנתים לאחר מכן נפטר רב יהודה ושוב נפתחה מחדש ישיבת סורא ורב חסדא נתמנה בה לראש הישיבה. רב חסדא זכה לשמש בראשות ישיבת סורא כעשר שנים, עד שנפטר. רב חסדא זכה להותיר אחריו דורות גדולים בתורה: בין בניה היו רב חנו בר רב חסדא, רב נחמן בר רב חסדא, ורב פנחס. גם חתנים גדולים בתורה היו לו, ביניהם האמורא המפורסם רבא, ואילו נכדתו התחתנה עם רב אשי, מסדר התלמוד הבבלי.

דף ל"ה: שדה אחד לשני אנשים

ראובן טוען שיזאל נתן לו את אחד משדותיו במתנה, אלא שגם שמעון טוען כה, וכל אחד מביא שטר שכתוב בו שיזאל נתן לו את השדה במתנה.

מה עושים? במקרה כזה בית דין בודק תחילה את התאריה הכתוב בשטר; אם למשל בשטר של ראובן כתוב שהוא קיבל את השדה בא' אלול ובשטר של שמעון כתוב שהוא קיבלו בב' אלול - ברור שהשטר של ראובן תקף, כי הוא קודם, וכבר ראובן זכה בשדה ואין כל זכות ליואל להתחרט. אבל מה עושים אם בשני השטרות כתוב תאריה זהה?

רב אומר שבמקרה כזה אין ברירה, אי אפשר להכריע בספק, ובית דין נותן לכל אחד חצי שדה. שמואל חולק וסובר שהדגים יחליטו על פי שיקול דעתם מי יקבל את השדה.

דף ל"ו: העצים שגרמו נזק וטענת "מיגו"

מעשה באדם ששטח בשדהו שעורים קלופות ליבוש, ולפתע נכנסו לשדה עצים ואכלו את כל השעורים. נטל בעל השעורים את העצים וסירב להחזירן לבעליהם בטענה שהוא חייב לשלם לו על הנזק שהו גרמו.

בעל העצים טען כנגדו: אם תוכיח שהעצים שלי גרמו לך נזק, אני חייב ומוכן לשלם לך.

מתפללים

בעיר אחת בצרפת - עיר מעורבת שחיים בה נוצרים, מוסלמים ויהודים, ביקש בחור יהודי צעיר ומוכשר להתמודד לבחירות לראש העיר. רצונו הזה להתמודד עורר דיון סוער בקהילה היהודית בעיר.

על המפה

כפר בלום

כפר בלום הוא קיבוץ באצבע הגליל. הוא נוסד בשנת 1941 על ידי קבוצת עולים מאנגליה ומזרח אירופה, שכונו "הקיבוץ האנגלו-בלטי". המייסדים התיישבו בתחילה בתל נעמה, וב-1943 עלה הקיבוץ לקרקע בעמק החולה. הוא נקרא על שם לאון בלום, יהודי שהיה ראש ממשלת צרפת בשנים 1936-1939. ברחבת הדשא במרכז הקיבוץ נמצאת אנדרטה לזכרו של לאון בלום, ובה פסל של ראשו. כיום גרים במקום כ-770 תושבים.

נהר הירדן בסמוך לכפר בלום (Wikipedia, האלקושי)

מצד שני:

חלק מאנשי הקהילה אמרו שאם הוא ייבחר הוא יוכל לעזור הרבה לקהילה היהודית, לבתי הספר, בתי הכנסת ומוסדות הקהילה, וזה יהיה לברכה גדולה לקהילה. חוץ מזה הוא יהיה גם ראש עיר טוב לכולם.

מצד אחד:

חלק מאנשי הקהילה אמרו שאם הוא ייבחר הוא יוכל לעזור הרבה לקהילה היהודית, לבתי הספר, בתי הכנסת ומוסדות הקהילה, וזה יהיה לברכה גדולה לקהילה. חוץ מזה הוא יהיה גם ראש עיר טוב לכולם.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

תלמוד ישראלי לימוד קהילתי, אלוני שילה

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

המושג השבועי

תנאי בני גד ובני ראובן

"תנאי בני גד ובני ראובן" הוא התנאי שעשה משה עם בני השבטים גד וראובן, לפיו אם יעברו את הירדן וישתתפו בכיבוש הארץ עם שאר השבטים - יזכו בנחלתם בעבר הירדן, ואם לא יעשו זאת - לא יקבלו את אותה נחלה. חז"ל למדו מכך כמה דינים, ביניהם שעל מנת שתנאי בחוזה יהיה בעל תוקף, צריך לפרט בו את שתי האפשרויות: מה יהיה אם יעשו כך, ומה יהיה אם לא יעשו.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בני במצרים	-1812 אברהם אינו שרה	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא הדמות העומדת במרכז הציור?
- 2 מה היה תפקידה?
- 3 כיצד השלט "פרשת דרייפוס" בציור קשור אליה?
- 4 בחלון מופיעות המילים - בכנואלד וכפר בלום - איך הן קשורות לדמות?

יזמה לה אלזא אופאק
 "סוכת CGS", סוחי"ט, ג'מאאזאכא סטאגא נאחא סוכת אוא"ל
 ז'מאאזאכא ז'מאאזאכא סטאגא
 ז'מאאזאכא סטאגא ז'מאאזאכא סטאגא אוא"ל
 ז'מאאזאכא סטאגא ז'מאאזאכא סטאגא אוא"ל
 ז'מאאזאכא סטאגא ז'מאאזאכא סטאגא אוא"ל
 ז'מאאזאכא סטאגא ז'מאאזאכא סטאגא אוא"ל

מי אני? | 👤

- 1 פוליטיקאי יהודי צרפתי.
- 2 היה ראש הממשלה היהודי הראשון של צרפת.
- 3 כיהן כראש ממשלת צרפת שלוש פעמים.
- 4 החל לעסוק בפוליטיקה בעקבות משפט דרייפוס.
- 5 עודד את ההנהגה היהודית בארץ להכריז על הקמת המדינה.
- 6 על שמו נקרא קיבוץ כפר בלום.

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תשי"ט	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תרס"ו	ה'תרס"ח	ה'רמ"ב	רשי"י	רבי סעדיה גאון	ימי הביניים תקופת הראשונים
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רשי"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים
שנת סיום הטי"ס ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	הרב רבי יוסף קארו	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רשי"י	רבי סעדיה גאון	ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

מדוע משה כל כך חושש מבקשתם של בני גד ובני ראובן? מה גורם לו לכעוס על בהתחשב בכך שעבר הירדן המזרחי הוא מקום שמתאים להם יותר? אחת הסיבות לכך היא החשש שעלה למשה מסדר העדיפויות שהציבו בני גד וראובן בבקשתם. הם הקדימו בבקשתם את רכושם לפני משפחתם, ואמרו: "גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו". הרכוש הוא חשוב, אך בסופו של דבר הוא אמצעי לשרת ערכים חשובים ונעלים יותר ובהם - ערך המשפחה. לכן משה נרתע לאחור כשהוא שומע זאת, ורק לאחר שהוא מבהיר להם את טעותם ואומר: "בנו לכם ערים לטפכם וגדרת לצאנכם" - זכרו היטב מה קודם, מה עיקר וטפל, אז הוא מסכים וקבל את בקשתם.

סדר זיקיון | מסכת בבא בתרא, דף ל"ו - ל"ט

בדיון תורה שהתקיים אצל אביו של האמורא שמואל הוא פסק שבעל השעורים יכול להשאיר אצלו את העצים ואינו צריך להביא הוכחה שהו הזיקיון לו.

מדוע הוא פסק כפי? בדף ל"ב למדנו על הפלל "מיוג", לפיו אם בעל דין היה יכול לטעון טענה מסוימת והוא היה נאמן עליה, מאמינים לו גם אם הוא טוען טענה אחרת. כך גם כאן - אם בעל

השדה היה רוצה לשקר הוא יכול היה לומר: העצים הללו שלי, והוא היה נאמן. עתה שהוא מודה ואומר שהו אינו שלו אלא הוא גובה אותו מפני הנזק - הוא נאמן בכך

דף ל"ז: פלאי הפרם

נאמר בתורה בספר דברים: "לא תזרע פרמר כלאים". פרם הוא מקום שבו נטועים גפנים, והתורה אוסרת לזרוע זרעים, כגון חיטה שעורה וכדומה, בינות לגפנים. בתורה נאמר עוד, כי אם בכל זאת נזרע הפרם, כל מה שנגדל מכאן ולהבא, הזרעים והענבים - נאסר באכילה והנאה. איזה מרחק יש להותיר בין שדה של זרעים לבין גפנים? מי שיש לו גפן בודדת או אפילו כמה גפנים בודדות, צריך להרחיק שישה טפחים בין הגפנים (בערך 60 ס"מ) לבין הזרעים. אבל מי שיש לו פרם של גפנים, אינו יכול לזרוע כלום בתוך הפרם, אלא במרחק ארבע אמות. מה נקרא פרם? שדה שיש בו לפחות שתי שורות של גפנים, וביניהן לפחות ארבע אמות - מרחק זה נחוץ כדי שפורה ומחרשה תוכלנה לעבור בין הגפנים.

דף ל"ח: משכנתא דסורא

משכון הוא חפץ שהלווה מותיר ביד המלווה, למקרה שאם הוא לא יפרע לו את חובו הוא יוכל לגבות את המשכון. קיימת אפשרות גם למשכן בקרקע, ובמקרה זה נלמד שהמשכון בקרקע צריך להיזהר מאיסור ריבית. כיצד? כאשר הקרקע נמצאת אצל המלווה הוא בודאי לא יותיר אותה שוממה, אלא יזרע בה וישתמש בה. לאחר זמן, כאשר הלווה יפרע את החוב והמלווה יחזיר לו את הקרקע, נמצא שהמלווה קיבל יותר כסף ממה שהוא נתן, שהרי הוא נתן הלווה של אסף, קיבל בחזרה אסף, וגם השתמש בקרקע - זוהי ריבית, כי אסור למלווה לקבל יותר ממה שהוא נתן.

לפיכך הנהיגו חכמים בעיר סורא סוג של משכון בקרקעות בלא איסור ריבית: המלווה היה נוסל את הקרקע בצורת משכון, הוא אכן היה מעבד את האדמה ונוטל את הרחמים, אך בכל שנה הוא היה מקבל סכום מוסכם מהחוב, כך שאחרי כמה שנים היה נחמק כל החוב והוא היה מחזיר את השדה. סוג משכון זה מכונה בתלמוד "משכנתא דסורא" - המשכון של העיר סורא.

דף ל"ט: לשון הרע ורכילות

שמירת הלשון כוללת פרטים אחדים, ובמקרה זה נלמד שנים מהם: א. איסור רכילות - רכילות היא דיבורים מיותרים שעלולים לגרום מריבות, מחלוקת, כעסים או צער לאחרים. גם אם הדברים הנאמרים הם נכונים - עדיין זה נקרא רכילות ב. לשון הרע - אמירת דבר מגונה על חבר, שיכול לגרום לו עלבון, צער או נזק. "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך" - בדיוק כפי שהיינו רוצים שלא יספרו עלינו דברים פוגעים וידברו עלינו דברים מיותרים ומזיקים - כך איננו מספרים על אחרים.

חידנה!

רשמו ליד כל אחד מהמשפטים הבאים האם הוא לשון הרע או רכילות:

- "דני קיבל אתמול 40 במבחן"
- "רותי אמרה עלייך שאת סנובית"
- "וסי סיפר עליך בדיחות אתמול בכיתה"
- "יעל היא ילדה ממש מעצבנת"

(תלמידי ט"א - ט"ז יומה"ל חולת - ל"א יומה"ל) (עומדת: 41 - ל"א)

שאלות השבוע

- למי הבטיח רב חסדא לתת מתנה?
- מה המרחק שצריך להשאיר בין שדה חיטה לכרם?
- מה ההבדל בין לשון הרע לרכילות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון